

Beszámoló a 8. Európai Mikropaleontológiai Kollokviumról. /Ausztria 1963. szept. 23-okt. 1./

Dr. BALDINE BEKE MÁRIA *

A két évente mindig más-más országban megrendezésre kerülő Mikropaleontológiai Kollokviumon idáig Magyarországot senki sem képviselte. Dr. Oravecz Jánosnének és nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy a minket szakmailag közelről érintő szomszéd országban rendezett, számszerint nyolcadik megbeszélésen és kiránduláson résztvehessünk. A kiküldetésért a Dunántúli Földtani Kutató-furó Vállalat vezetőségének, illetve a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatóságának, valamint elsősorban az Országos Földtani Főigazgatóságnak tartozunk köszönettel.

A Mikropaleontológiai Kollokviumok elsőrendű célja a személyes kapcsolatok kialakításán túlmenően a modern, de főleg a klasszikus mikropaleontológia típuslelőhelyeinek megismerése, és onnan összehasonlító anyag gyűjtése. Ez a 8. Kollokvium részletes programjában is jól tükröződött, amelyben egy nap kivételével az egész időt feszített időrendben a kirándulások lebonyolítására szánták.

A mostani Kollokviumot a bécsi Geologische Bundesanstalt rendezte, az Intézet igazgatója: dr. H. Küpper professzor irányításával, nagy hozzáértéssel és fáradságot nem kímélve.

A kirándulások során felkeresett valamennyi lelőhelyről a Geologische Bundesanstalt által kiadott kirándulásvezető kitűnő rövid földtani és őslénytani tájékoztatót nyújt. Tartalmazza az egyes területek tektonikai helyzetére vonatkozó főbb adatokat, a területek rétegsorát, a felkeresett lelőhelyek helyét

---

* Elhangzott a MFT Őslénytani Szakcsoport 1963. november 11-i klubdélutánján.

legalább vázlatos térképeken, és főként mintánként külön rövid közetani jellemzéssel együtt a mikrofaunalistákat. Ezek a faunalisták külön figyelmet érdemelnek. A Foraminiferákon és Ostracodákon kívül szinte valamennyi lelőhelynél megtaláljuk a nannoplankton /Coccolithophorida/ vizsgálatok eredményeit, valamint néhány fontosabb esetben a palynológia adatait is. A lelőhelyekre vonatkozó mikropaleontológiai irodalmat teljes egészében idézi. A klasszikusnak számító régebbi munkákon túl az utóbbi néhány évben az osztrák mikropaleontológusok, elsősorban a Geologische Bundesanstaltban dolgozók kollektívája, tervszerű munkával végezte el a lelőhelyek mikrofaunájának teljes feldolgozását, és ezekre a már időközben megjelent munkákra hivatkozhattak a kirándulások során. Az újvizsgálatok terén különösen kitűnnek: W. K l a u s /palynologia/, H. S t r a d n e r /nannoplankton/, K. K o l l m a n n /Ostracodák/, ezen kívül a Foraminiferákkal foglalkozó szakemberek közül K. G o h r - b a n d t /eocén plankton Foraminiferák/, R. G r i l l /neogén/, F. K a h l e r /paleozoós nagyforaminiferák/, E. K r i s t a n - T o l l m a n n /triász/, R. O b e r h a u s e r /nagy anyagvizsgáló munka főleg kainozoós anyagokból/, A. P a p p /rendkívül változó témakör, kis és nagyforaminiferák/, K. T u r n o v s k y /neogén/.

A mikropaleontológusok mellett elismerés illeti a Geologische Bundesanstaltot és a Bécsi Földtani Társulatot is a publikációs lehetőségek előteremtéséért.

A kollokviumot a legteljesebb nemzetköziség jellemezte. Közel száz szakember vett részt, összesen 19 országból, Európából: Ausztria, Belgium, Csehszlovákia, Franciaország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Nagybritannia, Német Demokratikus Köztársaság, Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország, Spanyolország, Svájc, Svédország volt képviselve több kevesebb résztvevővel, ezen kívül Lybiából, Izraelből és Japánból egy-egy szakember és az Egyesült Államokból elég sokan voltak jelen. Az idősebb, nagytekintélyű kutatókon kívül sok volt

a fiatal résztvevő is. Talán nem érdektelen felsorolni néhány ismertebb nevet a jelenlevők közül, természetesen az osztrákokon kívül: O.L. Bandy, F. Brotzen, M.B. Cita, J. Cuvillier, K. Diebel, C.W. Droeger, N. Grekoff, H. Hagn, J. Hofker, J. Klaus, Y. Le Calvez, M. Lys, A. Messina, H.J. Oertli, Z. Reiss, H. Schaub. A kongresszus nyelve angol volt, németről fordítottak angolra, fordítva nem.

A Kollokvium során mindössze az első nap, 1963. szept. 23. volt az előadásoknak ill. megbeszélésnek szentelve. A délelőtti megnyitórészen elhangzott előadások nem tudományos részleteredményekről számoltak be, hanem bemutatták a legáltalánosabb érdeklődésre számot tartó témát, a jelenleg Ausztriában új mikropaleontológiai munkaterületeken folyó kutatásokat:

W. Klaus, Sporenstratigraphische Arbeiten in Ostalpenraum

E. Flügel, Zur Mikrofazies der alpinen Trias

H. Stadner, Nannofossil-Forschung in Österreich

Az előadások közül mindössze Flügel - éhez szólt hozzá Cuvillier professzor, mint a mikrofacies kutatás "atyja", néhány elismerő szóval. A délutánt kötetlen szakmai beszélgetésnek szánták, este Bécs város polgármestere adott fogadást a Kollokvium résztvevői számára. Az előadások a Geologische Bundesanstalt igen szép és reprezentatív nagytermében kerültek lebonyolításra.

A hét napon át tartó kirándulásokon Ausztria elég nagy területéről kaphattunk bepillantás-szerű képet. A Bécsből induló kirándulások triász /Hohe Wand/, felső kréta /Grünbach-i gosau medence/, felső jura és dániai /Waschbergöv/, felső helvétai /Laaer Serie, Molasse öv/ és tortonai /badeni agyag és amphoteginas márga, Bécsi medence/ gazdag mikrofauna tartalmu képződményekhez vezettek.

Salzburgból két kirándulást tettünk, az elsón a Helveticumi paleocén és eocén képződményeket, valamint a Salzburg melletti mezozóos alaphegység permoskyth, raeti, liász titon és neokom tagjaiból gyűjthettünk. Egy félnapos kirándulás pedig a Hallein-i sóbányába vezetett, amelynek rétegsora a felső perm-től a triászig terjedt. A karinthiai kiránduláson a Karni Alpok nevezetes fiatal paleozóos területét tekintettük meg. A Nassfeld-i határátkelőhely közelében gazdag makrofauna, de főleg nagyforaminifera tartalmu karbon és perm képződményeket láttunk.

Jóleső volt számunkra a Kollokvium során a magyar mikropaleontológia iránti általános érdeklődést tapasztalnunk. Ez megmutatkozott a legkülönbözőbb nemzetiségű kollegákkal való beszélgetések során. Munkánkban, eredményeinkben azonban alig tájékozottak és sajnos ez nem az ő hibájuk: kevés őslénytani cikk jelenik meg, ez is csak lassan és főleg magyar nyelven, a rövid rezümé a részletekben is érdekelt külföldi kolléga számára alig nyújt valamit.

A jelenlevők között, bár számszerint nem tudom pontosan megadni, legalább annyi Ostracoda-specialista volt, mint ahány foraminifera-kutató, nannoplanktonnal foglalkozók voltunk heten, palynológus mindössze egy-kettő. Ez a tény elgondolkoztató, ha a fiatal Ostracoda kutatók hazai hiányára gondolunk.

Az utolsó félnapos bécsi kirándulás végén, a közös ebéd után rövid megbeszélésre kérték egybe minden ország egy-egy jelenlevő képviselőjét. Ezen Dr. H. S c h a u b professzor ismertette előttünk az 1965. szeptemberben Svájcban lebonyolításra kerülő 9. Európai Mikropaleontológiai Kollokvium tervezett programját. A kirándulásokat a következő területekre kívánják vezetni: Basel környéki terciér és jura, Jura hegységi malm és alsó kréta, közte egyes emeletek típuslelőhelyei, valamint Ostracodás terciér, Neuchatel környékén az Előalpok globotruncanás rétegsora, a flis problémája, globotruncanás felső kréta D-Svájcban /Tessin/ is, eocén nummuliteszes mészkő és egy helyről orbitolinás mészkő. Ezen a megbeszélésen tapasztalhattam, hogy úgy az idei Kollokviumot

rendező osztrák kollégák, mint a következőt rendező svájciak, mekkora súlyt helyeznek a Szovjetunió és a szocialista országok képviselőinek jelenlétére.

Végül még néhány a Mikropaleontológiai Kollokvium programjától független tapasztalatomról, élményemről számolnék be. A Kollokvium után még másfél hetet töltöttem Bécsben. Ez alatt a Naturhistorisches Museumban dolgozó Dr. E. K a m p t - n e r professzor mellett betekintést kaphattam több évtizedes munkássága során kialakított munkamódszerébe, főleg a coccolithok morfológiáját pontosan meghatározó anyagelőkészítési, valamint mikroszkópi vizsgálati technikájába. Ezen kívül természetesen végignéztem az ásványkőzettani, valamint az őslénytani-földtani kiállítást is. A még mult században összeállított kiállítás rendkívül gazdag anyagot tartalmaz, de éppen emiatt csak nehezen áttekinthető és a nálunk alkalmazott modern kiállítástechnikát természetesen teljesen nélkülözi. Két alkalommal kerestem fel a Geologische Bundesanstalt-ban dolgozó Dr. H. S t r a d - n e r -t, aki a teljes Coccolithophorida faunafejlődést az alsó jurától a felső miocénig nagy mennyiségű anyagon végzett vizsgálataival végigkövette és ezekre támaszkodva egyéb, ősmaradványokban szegény képződmények rétegtani problémájának megoldásához számtalan esetben tudott döntő súlyú adatot szolgáltatni.

Az eddig említett két bécsi nanoplankton specialistán kívül a Mikropaleontológiai Kollokviumon erről a szakterületről a következők voltak jelen: Prof. M. N. B r a m l e t t e /USA/, Dr. W. W. H a y /USA/, Dr. P. Č e p e k /ČSSR/, Dr. E. M a r - t i n i /NSZK/, velük a korábbi levélbeli helyett személyes kapcsolatba kerültem.

Ausztriában a következő helyeken folyik jelentősebb mikropaleontológiai kutatómunka: Bécsben az egyetem földtani és őslénytani tanszékén, a Geologische Bundesanstaltban, a Naturhistorisches Museumban és a két olajtársaságnál, ezen kívül a klagensfurti muzeumban.

A kirándulások során Ausztria elég nagy részét láthattam. A bécsi kirándulások során látott vidék még nagyon hasonlít a magyarországihoz. Salzburg felé az ut nagy részét a Duna völgyében vezetett, még nem teljesen kész autópályán tettük meg. Salzburg környékén és Karinthiában az Északi és Déli Mészalpok két nagyon jellegzetes és szép részét ismertem meg, az előbbi helyen az állattenyésztő parasztgazdaságok területét, az utóbbi helyen pedig már csak egy-két - inkább menedékház mint - üdülő van a 2000 m fölötti hegyek között. Salzburgot sajnos csak az autóbusból láthattam. A két hosszú vonat-ut során, szerencsére világosan keresztül utazhattam az Alpokat egyszer Salzburtól Villachig, Badgastein és a Tauern alaguton át, másodszor Villachból Bécsbe a Wörthi tó mellett, Klagenfurton át, a Mura völgyben, majd Semmeringen keresztül.